

PROGRAM ZDRAVSTVENO OPISMENJAVANJE I ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI ZA ROME U ROMSKIM NASELJIMA

za lokalne romske edukatore i posrednike

Co-funded by
the European Union

PREGLED PROGRAMA

Program „Zdravstvena pismenost i zdravi životni stilovi“ rezultat je europskog projekta „Help to Opportunities“ (H2O) referentnog broja 2021-1-SI01-KA220-ADU-000033626, koji se provodi u okviru Ključne aktivnosti 2 Erasmus+ programa Europske unije.

Podaci europskih istraživanja pokazuju da je romska populacija diljem Europe izložena opsežnoj diskriminaciji, nasilju i socijalnoj isključenosti. To dovodi do niza međusobno povezanih posljedica koje negativno utječu na zdravlje. Loše zdravstveno stanje Roma usko je povezano s društvenim i obrazovnim odrednicama zdravlja.

Za potpuno razumijevanje učinaka nejednakosti u zdravstvu potrebno je proći kroz dugi uzročni lanac posredujućih faktora. Mnogi od tih faktora uglavnom su povezani sa zdravstvenom pismenošću i sposobnošću vođenja zdravog načina života. Izvještaj Europske komisije iz 2019. godine o zdravlju Roma ukazuje da je jedan od glavnih uzroka lošeg zdravstvenog stanja u romskim zajednicama u Europi „nedostatak zdravstvene pismenosti zbog prepreka pristupu programima zdravstvenog obrazovanja i što stoga dovodi do ograničenog razumijevanja prednosti preventivnog obrazovanja“.

Program „Zdravstveno opismenjavanje i zdravi životni stilovi“ osmišljen je da podrži rad lokalnih romskih edukatora i posrednika u zajednicama svih partnerskih zemalja: Slovenije, Hrvatske, Srbije, Mađarske, Španjolske, Grčke, Irske i Portugala. Obrazovni materijali dostupni su na svim jezicima sudionika projekta uz podršku prijevoda na romski jezik.

Program nudi mogućnost kontaktne i online obuke kako bi se osigurao fleksibilan pristup i zadovoljile potrebe učenja romskog stanovništva, kao i potrebe njihovih edukatora i zdravstvenih posrednika u lokalnim romskim zajednicama u partnerskim zemljama.

U nastojanju da premosti edukacijske jazove u obrazovanju i obuci Roma o zdravstvenoj skrbi, program projekta H2O „Zdravstveno opismenjavanje i zdravi životni stilovi“ fokusira se na sljedeće tematske skupine:

1. Zdravstvena pismenost
2. Sustavi zdravstvene zaštite
3. Tjelesno zdravlje
4. Mentalno zdravlje
5. Zdrav način života

Zainteresirani edukatori i zdravstveni posrednici mogu pohađati odvojene module ili, gdje je to moguće, cijeli program obuke.

Svaki programski modul uključuje šest sati obuke i može se pohađati individualno, u grupi, kao rezidencijalna obuka ili online.

Svi polaznici će primiti potvrdu o sudjelovanju.

SADRŽAJ PROGRAMA

I. MODUL 1: Zdravstvena pismenost

1. Što je zdravstvena pismenost?

Istraživanje pojma i definicija zdravstvene pismenosti. Razni aspekti zdravstvene pismenosti.

2. Koncepti i posljedice ograničene zdravstvene pismenosti: Koliko je velik problem zdravstvene pismenosti Roma u Europi?

Zdravstvena pismenost Roma smatra se europskim problemom i izazovom koji pogađa veliki dio stanovništva kontinenta. Ovo poglavlje istražuje razmjere problema zdravstvene pismenosti u europskim romskim zajednicama.

3. Prepreke u komunikaciji između zdravstvenog djelatnika i romskih pacijenata.

Pacijenti romske nacionalnosti s ograničenom zdravstvenom pismenošću često se susreću s preprekama u komunikaciji sa zdravstvenim radnicima i zdravstvenim posrednicima, doživljavajući, primjerice, jezične barijere, nepovjerenje, rasnu diskriminaciju ili jednostavno korištenje medicinskog žargona. Poglavlje se također bavi izazovima koji se tiču pružanja zdravstvenih informacija romskim zajednicama u različitim nekliničkim okruženjima, kako osobno tako i putem informacijske tehnologije.

4. Pristup, razumijevanje i procjena zdravstvenih informacija.

Da bi pacijenti sami mogli upravljati svojim zdravljem i bolešću, važno je da mogu pristupiti, razumjeti i procijeniti zdravstvene informacije. Međutim, mnogi Romi imaju poteškoća s tim, a ovo poglavlje usredotočuje se na alate za prevladavanje tih poteškoća.

II. MODUL 2: Sustavi zdravstvene zaštite

- **Zdravstveni sustav – opći pregled.**

Zdravstveni sustav – pojam i definicija. Zdravstveni sustav kao struktura koja promiče, obnavlja i održava zdravlje. Zdravstveni sustav koji utječe na determinante zdravlja.

- **Razumijevanje zdravstvenog sustava.**

Razumijevanje zdravstva kao složenog sustava. Razumijevanje funkcioniranja lokalnog zdravstvenog sustava – u nastojanju da se poboljša kvaliteta zdravlja, ishodi, troškovi i jednakost u pristupu kvalitetnim zdravstvenim uslugama.

- **Zdravstveno osiguranje i ekonomičnost zdravstvene zaštite.**

Razumijevanje ekonomije zdravstvene zaštite. Javno zdravstveno osiguranje i privatno zdravstveno osiguranje u Europi.

- **Dostupna i kvalitetna zdravstvena skrb: Prava i odgovornosti.**

Tretiranje dostupne i kvalitetne zdravstvene skrbi kao univerzalnog ljudskog prava na koje svako ljudsko biće ima pravo. Podizanje svijesti o ljudskim pravima i odgovornostima vezanim uz zdravlje u romskim zajednicama u Europi.

III. MODUL 3: Tjelesno zdravlje

- **Koncepti tjelesnog zdravlja.**

Istraživanje pojma i definicije tjelesnog zdravlja. Razni aspekti tjelesnog zdravlja. Zdravstvene komponente tjelesne spremnosti. Odnosi između tjelesnog zdravlja i mentalnog blagostanja.

- **Kronična stanja i bolesti.**

Definicija kroničnih tjelesnih stanja i bolesti. Opći tipovi kroničnih tjelesnih stanja. Prevencija. Kontrola kroničnih tjelesnih stanja i bolesti.

- **Tjelesni invaliditet i izazovi inkluziji.**

Definicija invaliditeta. Vrste tjelesnih oštećenja. Izazovi inkluzije osoba s tjelesnim invaliditetom. Socijalni i medicinski model invaliditeta. Prava osoba s invaliditetom.

- **Seksualno i reproduktivno zdravlje.**

Pojmovi i definicije. Seksualna i reproduktivna prava. Pristup uslugama seksualnog i reproduktivnog zdravlja. Pristup kontracepciji i pobačaj. Seksualno i reproduktivno zdravstveno obrazovanje.

IV. MODUL 4: Mentalno zdravlje

○ **Koncepti mentalnog zdravlja.**

Istraživanje pojma i definicija mentalnog zdravlja. Što je mentalno zdravlje i zašto je važno za cjelokupno zdravlje? Odrednice mentalnog zdravlja. Mijenja li se mentalno zdravlje s vremenom?

○ **Mentalne bolesti i poremećaji. Ovisnosti.**

Koliko su česte mentalne bolesti i poremećaji? Uzroci mentalnih bolesti i poremećaja. Glavne vrste mentalnih poremećaja. Promocija i prevencija mentalnog zdravlja. Ovisnosti i ovisničko djelovanje. Što uzrokuje ovisnost? Vrste ovisnosti. Rješavanje ovisnosti: prevencija i liječenje.

○ **Mentalne smetnje.**

Opće vrste mentalnih smetnji. Veze s tjelesnim invaliditetom i kroničnim stanjima. Prava i zaštita osoba s mentalnim smetnjama. Izazovi inkluziji.

○ **Odnos između kulture i mentalnog zdravlja.**

Ključna razmatranja koja se nalaze na sjecištu kulturne raznolikosti i mentalnog zdravlja. Utjecaj kulturološke raznolikosti na aspekte mentalnog zdravlja: načini na koje se zdravlje i bolest percipiraju, ponašanje traženja zdravlja, stavovi pacijenata i praktičara te sustavi mentalnog zdravlja. Prevladavanje stigme mentalne bolesti. Destigmatizacija problema mentalnog zdravlja.

V. MODUL 5: Zdrav način života

○ Zdrav životni stil.

Pojam i definicije zdravog načina života. O čemu se radi? Istraživanje šest temeljnih stupova zdravog načina života.

○ Zdrava prehrana.

Što definira zdravu prehranu? Opći pojmovi i individualni pristupi. Kulturološki pristupi brizi za zdravlje pravilnom prehranom i prehranom.

○ Aktivan način života kao osnova zdravog življenja.

Briga za tjelesno i psihičko zdravlje vježbanjem. Prilagođeni pristup aktivnom načinu života. Usklađivanje tjelesnih aktivnosti s emocionalnim potrebama i svakodnevnim životnim okruženjem.

○ Emocionalno i tjelesno blagostanje.

Istraživanje međupovezanosti između tjelesnog i emocionalnog blagostanja. Tjelesno i emocionalno blagostanje kao vještina koja se uči.

PROGRAM ZDRAVSTVENO OPISMENJAVANJE I ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI ZA ROME U ROMSKIM NASELJIMA

za lokalne romske edukatore i posrednike

Potpora Europske komisije za izradu ove publikacije ne znači odobravanje sadržaja, koji odražava samo stajališta autora, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njoj.

**Co-funded by
the European Union**